

Publikacja współfinansowana ze środków Unii Europejskiej
- Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego
oraz środków Samorządu Województwa Dolnośląskiego
w ramach Pomocy Technicznej ZPORR

nr 3 - wrzesień 2006

Tak działa ZPORR na Dolnym Śląsku

ZPORR

Zintegrowany
Program
Operacyjny
Rozwoju
Regionalnego

Szanowni Czytelnicy!

Oddajemy w Państwa ręce trzecią część specjalnego dodatku, poświęconego funduszom unijnym, które wspomagają rozwój Dolnego Śląska. Mam nadzieję, że informacje te przybliżą mieszkańcom naszego województwa zasady podziału środków w ramach Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego. Na lata 2004-2006 Dolny Śląsk otrzymał z tego programu ponad 223,6 mln euro.

Ostatnio informowaliśmy Państwa o projektach szkoleniowych, doradczych i stypendialnych. Pokazaliśmy też Dolnoślązaków, którzy dzięki środkom unijnym rozpoczęli własną działalność gospodarczą, a także mikroprzedsiębiorców, którzy otrzymali pomoc na rozwój swoich firm.

W dzisiejszym dodatku do „Gazety Wyborczej” opisujemy przede wszystkim projekty infrastrukturalne - tak ważne dla rozwoju naszego województwa: budowy i remonty dróg, kanalizacji i wodociągów oraz inwestycje związane z ochroną środowiska. Przedstawiamy także projekty turystyczne - bardzo ciekawe i znaczące dla poprawy wizerunku Dolnego Śląska przedsięwzięcia realizowane przez Samorząd Województwa Dolnośląskiego, Operę Wrocławską i gminy uzdrowiskowe. Otrzymały one dofinansowanie z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego. Podczas lektury poznacie Państwo najważniejsze działania Wydziału Funduszy Europejskich i Polityki Regionalnej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Dolnośląskiego, który bardzo intensywnie przygotowuje się już do kolejnego podziału środków unijnych, w ramach nowego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007-2013.

O możliwościach, jakie stoją przed Dolnym Śląskiem w nowym okresie programowania Funduszy Strukturalnych UE napiszemy więcej w następnej publikacji „tak działa euro na Dolnym Śląsku”, która ukaze się w ostatni czwartek grudnia.

Paweł Wróblewski
Marszałek Województwa Dolnośląskiego

Wydawnictwo opracowane przez:

Wydział Funduszy Europejskich i Polityki Regionalnej
Departament Rozwoju Regionalnego
Urzędu Marszałkowskiego Województwa Dolnośląskiego
ul. Wybrzeże Słowackiego 12-14
50-411 Wrocław
tel. (071) 776 93 35
fax. (071) 776 90 03
www.umwd.pl

Punkt Informacyjno-Kontaktowy ZPORR
tel. (071) 776 91 20, 776 91 42
e-mail: zporr@dolnyslask.pl
www.zporr.dolnyslask.pl

Od momentu wejścia Polski do Unii Europejskiej, motorem napędowym postępu Dolnego Śląska jest Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (EFRR). To dzięki wsparciu tego funduszu w naszym województwie realizowanych jest kilkaset projektów infrastrukturalnych - drogowych, środowiskowych, ale także turystycznych, czy kulturalnych. Zdecydowana większość otrzymała dotacje w ramach Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego (ZPORR). Wolnych środków do rozdysponowania do końca 2006 roku praktycznie już nie ma. Ale to nie koniec EFRR - fundusz „wróci” do nas ze zwielokrotnioną siłą w roku 2007.

"Twarde" projekty

Od roku 2004 do dziś ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego dofinansowanie przyznano ponad 400 dolnośląskim projektom ubiegającym się o wsparcie w ramach ZPORR. Dodatkowo na ostateczną ocenę i wybór czekają wnioski ponad 200 mikroprzedsiębiorców, którzy ubiegali się o wsparcie podczas ostatniego, kwietniowego konkursu.

Zarząd Województwa sukcesywnie wybiera też do dofinansowania wnioski z list rezerwowych (czyli te pozytywnie ocenione, dla których nie wystarczyło pieniędzy z dostępnej puli środków) - jest to możliwe dzięki pieniądзом, które pojawiają się w efekcie oszczędności poprzetargowych projektów realizowanych przy wsparciu EFRR. Aktualnie na listach rezerwowych na Dolnym Śląsku oczekuje ponad 100 projektów (1 i 3 Priorytet bez Działania 1.6 i 3.4 ZPORR, wg stanu na koniec sierpnia br.).

Rozwój w każdej dziedzinie

EFRR to przede wszystkim projekty związane z budową, modernizacją lub rozbudową infrastruktury. Są one wpisane w Priorytet I ZPORR „Rozbudowa i modernizacja infrastruktury służącej konkurencyjności regionów” i Priorytet III ZPORR „Rozwój lokalny”. Środki te trafiają głównie do samorządów gminnych i powiatowych, Samorządu Województwa Dolnośląskiego, ale także placówek szkolnych, służby zdrowia, czy też organizacji pozarządowych. Wyjątkiem jest Działanie 3.4 „Mikroprzedsiębiorstwa” - skierowane wyłącznie do nowopowstałych firm z Dolnego Śląska, które dzięki środkom unijnym mogą poprawić swoją pozycję na rynku. O mikroprzedsiębiorstwach pisaliśmy w ostatnim, czerwcowym numerze „Tak działa ZPORR na Dolnym Śląsku”.

Dzisiejszy dodatek poświęcamy głównie projektom realizowanym przez gminy. Są to zadania tak rozmaite jak EFRR: od projektów opiewających na kilkaset tys. zł., do tych, których wartość przekracza milion euro. Od projektów związanych z budową, rozbudową dróg, mostów, kanalizacji i wodociągów, poprzez te związane z rozbudową bazy turystycznej, aż po projekty promujące Dolny Śląsk. Od projektów realizowanych w największych miastach naszego województwa (Wrocław, Jelenia Góra, Legnica), aż po kilkunastotysięczne gminy (Kostomłoty, Męcinka).

Pomoc Techniczna

Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego współfinansuje też (w ramach Priorytetu IV ZPORR) działania związane z wdrażaniem Programu. Dzięki Pomocy Technicznej, Urząd Marszałkowski, Urząd Wojewódzki, a także zaangażowane we wdrażanie ZPORR na Dolnym Śląsku-Dolnośląski Wojewódzki Urząd Pracy i Wrocławska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A. - korzystają z funduszy unijnych na zatrudnienie i podnoszenie kwalifikacji pracowników, zakup niezbędnego sprzętu, organizację szkoleń oraz na informację i promocję ZPORR (m.in. na wydawnictwa takie jak to). Urząd Marszałkowski podpisał łącznie umowy o dofinansowanie 25 projektów własnych z Pomocy Technicznej ZPORR o wartości ponad 4,5 mln zł (niemal 3,5 mln zł z EFRR). Środki te umożliwiają m.in. zatrudnienie i stworzenie stanowisk pracy dla blisko 30 osób zaangażowanych we wdrażanie ZPORR w UMWD.

Nad projektami z Pomocy Technicznej ZPORR pieczę sprawuje Wydział Funduszy Europejskich i Polityki Regionalnej, Dział Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Monitoringu, Informacji i Promocji Funduszy Strukturalnych UMWD. Na zdjęciu:

- Ireneusz Ratuszniak (pierwszy z lewej) - Dyr. WFEIPR
- Agata Szeklińska (obok) - Kierownik Działu
- Marta Wysoślądzka i Katarzyna Kozłowska (pierwszy rząd, od lewej)

Projektami PT ZPORR w Wydziale zajmują się także Aleksandra Perz (nieobecna na zdjęciu), którą serdecznie pozdrawiamy.

Przy realizacji projektów Pomocy Technicznej współpracują także pracownicy innych Wydziałów UMWD.

Na zdjęciu (od prawej):

- Maria Piorun
pracownik Wydziału Kadr, Szkolenia i Spraw Socjalnych
- Aneta Siegert
pracownik Działu ds. Funduszy Strukturalnych w Wydziale Planowania i Wykonywania Budżetu
- Anna Krzyżanowska
pracownik Wydziału Kadr, Szkolenia i Spraw Socjalnych
- Barbara Ogrodnik-Tyskawa
Kierownik Działu ds. Funduszy Strukturalnych w Wydziale Planowania i Wykonywania Budżetu
- Roman Wróbel
(pierwszy rząd, po lewej)
Gł. Specjalista w Wydz. Informatyki

Atrakcyjny i jednolity wizerunek turystyczny Dolnego Śląska - taki ma być efekt realizacji projektu Samorządu Województwa Dolnośląskiego. Dzięki dofinansowaniu ze środków unijnych markowe produkty Dolnego Śląska będą promowane w całym kraju i za granicą. Promocja obejmie turystykę wypoczynkową, uzdrowską, kulturową, pielgrzymkową, turystykę aktywną oraz agroturystykę.

Marka - Dolny Śląsk

Z uwagi na bogate walory przyrodnicze oraz unikatowe dziedzictwo kulturowe i historyczne Dolnego Śląska turystyka staje się

O atrakcyjności agro- i ekoturystyki na terenie Dolnego Śląska stanowią przede wszystkim unikalne walory krajobrazowe środowiska przyrodniczego. Na zdjęciu stawy milicjkie

coraz ważniejszym obszarem rozwoju regionu. Dzięki możliwościom, jakie daje ZPORR, Samorząd Województwa Dolnośląskiego stworzył kompleksowy projekt promocyjny pn. „Promocja markowych produktów w turystycznych Dolnego Śląska” (wartość dofinansowania z EFRR w ramach Działania 1.4 ZPORR - ponad

7 mln zł). W roku bieżącym w ramach projektu opracowywana jest koncepcja "Marki Dolnego Śląska" - będzie to wszechstronne studium wizualne zawierające wszystkie możliwe sposoby „mówienia” o regionie. Przyszły rok i kolejny upłyną pod znakiem szerokiej promocji naszego województwa w całym kraju, a także poza jego granicami.

W największych miastach Polski pojawią się bilbordy zachęcające turystów do odwiedzania naszego regionu, w krajowych stacjach telewizyjnych będzie można zobaczyć spoty o markowych produktach turystycznych regionu. Dolny Śląsk pojawi się też w internecie oraz na targach turystycznych (krajowych i zagranicznych, m.in. w Niemczech, w Skandynawii). Planowana jest również reklama w pociągach tranzytowych typu IC i EC, a nawet na promach turystycznych wypływających z największych polskich portów. Dodatkowo uruchomiony będzie interaktywny serwis internetowy połączony z domenami regionalnych centrów informacji turystycznej i jednostek samorządu terytorialnego. Pod patronatem Samorządu Województwa powołany zostanie nieinstytucjonalny Klub

Dziennikarza Turystycznego Dolnego Śląska (Ambasadorów Turystycznych Regionu).

Turystyczne atrakcje Dolnego Śląska, które w efekcie realizacji projektu staną się produktami markowymi, to: Karkonosze i turystyka aktywna, pałace, zamki i dziedzictwo kultury Dolnego Śląska, uzdrowiska dolnośląskie, Cystersi na Dolnym Śląsku oraz turystyka pielgrzymkowa, dolnośląskie podziemia i fortyfikacje agro- i ekoturystyka dolnośląska, turystyka weekendowa, biznesowa i konferencyjno-kongresowa.

Karkonosze to jeden z najważniejszych obszarów turystycznych Dolnego Śląska, o doskonałych warunkach dla rozwoju różnych form turystyki aktywnej, w tym: narciarstwa i sportów zimowych oraz turystyki pieszej

Atrakcją turystyczną są też dolnośląskie wydarzenia kulturalne. To z pewnością wzbogaca ofertę turystyki weekendowej

Aktualności ze ZPORR-owej działalności

Po zmianach organizacyjnych UMWD, aktualnie m.in. naborem i oceną wniosków o dofinansowanie w ramach ZPORR, zajmuje się Dział Wdrażania Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w Wydziale Wdrażania Programów Regionalnych.

Na zdjęciu (od lewej, na dole):

- Elżbieta Monieta
Dyrektor Wydziału
- Karina Milan
Kierownik Działu
- oraz pracownicy Działu (od lewej)
- Magdalena Mróz-Poźniak
- Katarzyna Jędruch
- Marta Berhel
- Wojciech Wiczkowski
- Dariusz Koprowski
- Jacek Rohoziński

Do 20 października można składać wnioski o dofinansowanie projektów z zakresu budowy lub modernizacji lokalnej bazy kulturalnej w ramach Działania 3.1 i 3.2 ZPORR oraz projekty związane z przeciwdziałaniem powodziom w ramach Działania 3.1 i dotyczące inkubatorów przedsiębiorczości w ramach Działania 3.2. W związku z ogłoszonym konkursem wniosków, 2 października odbędzie się szkolenie dla potencjalnych beneficjentów. Szczegóły na stronie www.zporr.dolnyslask.pl w zakładce Aktualności.

Ponad 80 osób wzięło udział w szkoleniu zorganizowanym przez UMWD 28 sierpnia. Spotkanie dotyczyło realizacji Działania 2.2 ZPORR Wyrównywanie szans edukacyjnych poprzez programy stypendialne.

Dodatkowe środki dla Polski na lata 2007-2013

O 7,7 mld euro wzrosła suma unijnych funduszy na inwestycje w Polsce. Komisja Europejska powiększyła planowaną alokację dla Polski - zamiast 59,5 mld euro będziemy mieć do dyspozycji aż 67,28 mld euro.

Zpracnad RPO

Pod koniec lipca w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej (L210/25) został opublikowany pakiet rozporządzeń dotyczących funkcjonowania funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności na lata 2007-2013. Rozporządzenia są dostępne na stronie www.rpo.umwd.pl w zakładce Dokumenty/Dokumenty UE.

Zarząd Województwa Dolnośląskiego przyjął 19 czerwca projekt Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007-2013 dla Województwa Dolnośląskiego (RPO WD).

Zakończono konsultacje społeczne projektu Prognozy Oddziaływania na Środowisko RPO dla Województwa Dolnośląskiego. Więcej informacji na stronie www.rpo.umwd.pl.

Projekt RPO WD został przekazany do konsultacji we wszystkich ministerstwach. Następnie, na przełomie września i października, program trafi do akceptacji Komitetu Rady Ministrów, po czym będzie przedstawiony do wstępnych konsultacji z Komisją Europejską. Jednocześnie rozpoczęły się prace nad oceną ex-ante programu przez ekspertów wyłonionych przez Ministerstwo Rozwoju Regionalnego. Po wykonaniu tych prac powstanie ostateczna wersja RPO, która ponownie zostanie przedstawiona KRM i przekazana do negocjacji KE.

Powstała wstępna lista projektów kluczowych RPO na lata 2007-2013 dla województwa dolnośląskiego. Zgodnie z wytycznymi Ministerstwa Rozwoju Regionalnego są to projekty o znaczeniu ponadlokalnym. Z tego powodu na liście ujęte zostały jedynie projekty Samorządu Województwa Dolnośląskiego i jednostek podległych Samorządowi. Przewiduje się ewentualną weryfikację planów inwestycyjnych co pół roku.

W ramach przygotowań do RPO WD ponownie zostanie uruchomiony System Ewidencji Przedsięwzięć Planowanych do realizacji w latach 2007-2013, w ramach którego można zgłaszać wstępne propozycje projektów. Więcej na stronie www.rpo.umwd.pl.

W Jedlinie Zdrój w rejonie istniejącego stoku narciarskiego powstanie m.in. całoroczny tor saneczkowy z rynną o długości około 450 m

Już za kilka dni (6 października) spektaklem "Złoto Renu" w Hali Ludowej rozpocznie się jedno z największych wydarzeń kulturalnych Dolnego Śląska – Festiwal Wagnerowski. Realizacja słynnej tetralogii Ryszarda Wagnera Pierścienia Nibelunga, której podjęła się Opera Wrocławska, jest przedsięwzięciem wyjątkowym. W niepowtarzalnej scenerii Hali Stulecia miłośnicy opery z całej Europy będą mogli obejrzeć cztery spektakle, które zaangażują ponad 300 artystów. Szacuje się, że wielki dramat muzyczny Wagnera zobaczą 12 tys. osób, w tym nawet 6 tys. widzów zagranicznych. W tym wydarzeniu swój udział będzie miała Unia Europejska.

"Walkiria" to jeden z czterech spektakli słynnej tetralogii Ryszarda Wagnera "Pierścienia Nibelunga", którą przy pomocy unijnych środków zrealizuje w październiku Opera Wrocławska.

Turystyka i promocja

Przepiękną górzystą okolicę, uzdrowski klimat, atrakcyjne turystycznie zabytki – to atuty, które już od lat przyciągają do Jedliny Zdrój nie tylko kuracjuszy, ale i turystów. – Ale oprócz świeżego powietrza ważny jest standard infrastruktury – zauważa burmistrz gminy, Leszek Orpel. Ta świadomość pchnęła władze uzdrowska do stworzenia ogromnego, opiewającego na ponad 4,5 mln zł, projektu restauracji i rozbudowy Uzdrowskiego Szlaku Turystyczno-Rekreacyjnego. Udało się przekonać Zarząd Województwa, że jego realizacja wpłynie na rozwój całego regionu. Dzięki temu Unia dołoży do przedsięwzięcia blisko 3,5 mln zł.

Jesteśmy uzdrowskiem w budowie

– Ten projekt zje 80 procent potencjału inwestycyjnego Jedliny. To piekielnie mała gmina z siedmiomilionowym budżetem, zapewnienie ponad miliona wkładu własnego jest sporym ciężarem – mówi burmistrz Orpel. Ale te statystyki nie zasmucają władz uzdrowska, które liczą, że w efekcie przedsięwzięcia stworzony zostanie unikatowy produkt uzdrowski-turystyczny, który wyzwoli potencjał Jedliny i ożywi także społecznie i gospodarczo ten zakątek Dolnego Śląska. Założenie zgodne jest z celami ZPORR, w ramach którego udało się pozyskać dofinansowanie na projekt.

Terenoterapia wg Jedliny

Inwestycja obejmuje dwanaście zadań inwestycyjnych przebiegających wzdłuż sześciokilometrowego Uzdrowskiego Szlaku Turystyczno-Rekreacyjnego. Prace rozpoczną się jeszcze w tym roku (odrestaurowanie pawilonu pijalni wód na terenie Parku Zdrojowego i budowa zbiornika retencyjnego na rzece Jedlinka), a zakończą w roku 2008. Wyremontowane zostaną parkowe ścieżki leśne, infrastruktura Parków Północnego i Południowego, w tym przebudowana będzie scena widowiskowa i widownia, na których co roku odbywają się Teatry Uliczne. W 2007 roku w rejonie istniejącego stoku narciarskiego wybudowany zostanie całoroczny tor saneczkowy z rynną o długości około 450 m – dzięki temu część Szlaku nazwana „Terenoterapią” wzbogaci się o kolejną atrakcję turystyczną. Prawie 1,5 mln zł pochłonie modernizacja boiska sportowego i budowa kortu tenisowego.

– Jesteśmy uzdrowskiem w budowie. Nad tymi zadaniami pracowaliśmy od trzech lat. Dzięki realizacji projektu w 90 proc. zapewnimy otoczenie uzdrowskie gminy – reszta, jak tłumaczy Leszek Orpel, należy do inwestorów prywatnych i spółki Uzdrowsko Szczawno-Jedlina. A tutaj też szykują się ogromne inwestycje... To z pewnością ucieszy głównie kuracjuszy, ale także turystów weekendowych np. z Wrocławia.

– Jednym z pierwszych zadań w ramach projektu jest odrestaurowanie pawilonu pijalni wód na terenie Parku Zdrojowego. W tym celu gmina wydzierżawiła obiekt od Uzdrowska – mówi burmistrz Leszek Orpel

Megaprojekt – Megaprodukcja

Opera Wrocławska niewątpliwie ma ogromny wkład w promocję naszego regionu. Jako jedyny teatr operowy w Polsce, realizuje tzw. megawidowiska, przygotowane w niekonwencjonalnych, dużych przestrzeniach dla wielotysięcznej widowni. Najczęściej do tych przedsięwzięć wykorzystuje się zabytkowe wnętrza Hali Ludowej. Tak będzie i tym razem – w październiku wystawiona zostanie tam słynna tetralogia Pierścienia Nibelunga. Ostatnia całościowa realizacja tego dramatu we Wrocławiu miała miejsce w 1933 roku!

Spektakle Festiwalu Wagnerowskiego wrocławskiego reżyseruje prof. Hans-Peter Lehmann, wybitny niemiecki twórca, autor wielu znakomitych inscenizacji wagnerowskich na największych scenach operowych świata. Kierownictwo muzyczne sprawuje prof. Ewa Michnik, dyrektor Opery Wrocławskiej. W przedstawieniach wystąpią znakomici polscy i niemieccy śpiewacy, a imponujące dekoracje są wspólnym dziełem Opery w Hanowerze i Opery Wrocławskiej.

Spektakle Festiwalu Wagnerowskiego we Wrocławiu zobaczy kilkanaście tysięcy widzów

Peruki ze światłowodem

Projekt Opery Wrocławskiej otrzymał dofinansowanie ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Działania 1.4 ZPORR „Rozwój turystyki i kultury”. Wartość dofinansowania to 400 tys. zł – kwota ta zrefunduje około jedną czwartą wartości całego przedsięwzięcia. – Największy wydatek wiąże się z wynajęciem Hali Ludowej, nagłośnieniem i konstrukcją sceny – wyjaśnia Kazimierz Zalewski, z-ca dyr. ds. finansowych Opery Wrocławskiej. Środki z Unii wspomogą też zakup kostiumów i charakterystyki – m.in. peruk ze światłowodem. W koszty wynajęcia sprzętu i urządzeń niezbędnych do organizacji imprezy wliczono także efekty pirotechniczne.

Pierwszy spektakl – Złoto Renu – wystawiony zostanie 6 października (piątek) o godzinie 19.00. Dzień później (sobota, 7 października) o godz. 17.00 będzie można zobaczyć Walkirię. Kolejnym dziełem festiwalowym, zaplanowanym na 13 października na godz. 17.00 (piątek), będzie Zygryd. Ostatnia z części tetralogii – Zmierzch Bogów – zwieńczy całościową realizację wielkiego dramatu muzycznego Wagnera we Wrocławiu w niedzielę 15 października o godz. 16.00.

Ochrona środowiska

Jednym z najbardziej nowatorskich dolnośląskich projektów z dziedziny ochrony środowiska jest przedsięwzięcie Świerzawy. W gminie powstanie kompleksowy system ciepłowniczy wykorzystujący biomasę. „Słomą” ogrzewanych będzie dziesięć budynków m.in. szkoła, przedszkole, komisariat policji, remiza strażacka, gminny ośrodek zdrowia i Ratusz.

Będzie świeże powietrze w Świerzawie

Ochronę środowiska w naszym województwie wspierają unijne środki - na realizację projektów m.in. z zakresu budowy oczyszczalni ścieków, stacji uzdatniania wody, kanalizacji, rekultywacji składowisk odpadów, segregacji śmieci, zabezpieczeń przeciwpowodziowych, czy w końcu odnawialnych źródeł energii - pozwalał ZPORR. Na dofinansowanie z EFRR mogły liczyć zarówno niewielkie projekty małych gmin, jak i przedsięwzięcia opiewające na kwoty ponad miliona euro. Taką inwestycją na dużą skalę jest projekt Świerzawy. Jednocześnie jest to jeden z niewielu dolnośląskich projektów dotyczących odnawialnych źródeł energii (kocioł na biomasę zainstaluje w ramach ZPORR także gmina Wińsko w szkole podstawowej w miejscowości Krzelów).

Kopalnie na polach

Jak mówi wiceburmistrz Świerzawy, Kazimiera Popielarz, pomysł na projekt zrodził się już pięć lat temu. System ciepłowniczy oparty na biomasie w połączeniu z termomodernizacją obiektów to rozwiązanie nie tylko proekologiczne, ale także ekonomiczne. - Rozwiązanie to przyniesie także korzyści dla producentów rolnych z gminy, którzy będą zaopatrywać nas w niezbędną do ogrzewania słomę, która stanowi odpad rolniczy. Rolnicy mają na polach własne kopalnie - dodaje Kazimiera Popielarz.

Inwestycja rusza w przyszłym roku; w jej ramach zbudowana zostanie kotłownia wykorzystująca biomasę do produkcji energii cieplnej, skład opału i niemal półtora kilometra sieci ciepłej wraz z ośmioma węzłami cieplnymi. Projekt uzyskał dofinansowanie ponad 2,7 mln zł w ramach Działania 1.2 ZPORR „Infrastruktura ochrony środowiska”. Na własny koszt gmina wykona termomodernizację budynków, które wymagają tego ze względu na wiek.

Pozytywna segregacja

W ramach Działania 1.2 na Dolnym Śląsku realizowanych jest 18 projektów na łączną kwotę dofinansowania z EFRR bliską 139 mln zł. Inwestycje prośrodowiskowe mogły ubiegać się także o wsparcie z 3 Priorytetu ZPORR „Rozwój lokalny”. Jednym z takich projektów jest Rozbudowa składowiska odpadów Starego Jaworowa i selektywnej zbiórki odpadów gminy Świebodzice (nieдалеko Wałbrzycha). Na przedsięwzięcie gmina otrzyma dofinansowanie w wysokości ponad 2,4 mln zł w ramach Działania 3.2 „Obszary podlegające restrukturyzacji”. - Dzięki tym środkom m.in. została uszczelniona południowo-zachodnia skarpa składowiska, co zapobiegnie zanieczyszczeniu gleby i wód gruntowych. Zwiększenie powierzchni składowiska pozwoli na przedłużenie jego eksploatacji co najmniej o rok - mówi kierownik robót, Waldemar Żurek. Prace zakończone zostaną jeszcze w październiku tego roku.

Bardzo ważnym elementem inwestycji jest wprowadzenie selektywnej zbiórki odpadów w gminie. W tym celu stworzona będzie sortownia, która ograniczy ilość składowanych na wysypisku odpadów i umożliwi częściowy odzysk cennych surowców wtórnych jak szkło, makulatura, tworzywa sztuczne, puszki aluminiowe. Dodatkowo w Świebodzicach stanie 20 kontenerów, 30 pojemników na makulaturę i 30 kompletów pojemników na szkło, plastik i makulaturę, co umożliwi mieszkańcom segregację odpadów. „Rozbudowa selektywnej zbiórki odpadów ma na celu również zwiększenie świadomości ekologicznej lokalnej społeczności oraz wykształcenie nawyków sprzyjających ochronie środowiska naturalnego” piszą autorzy projektu.

Istotnym elementem projektu Świebodzice jest wprowadzenie selektywnej zbiórki odpadów komunalnych w gminie - odzyskiwane będą m.in. butelki PET

- Zwiększenie powierzchni składowiska pozwoli na przedłużenie jego eksploatacji co najmniej o rok - wlicza korzyści projektu kierownik robót, Waldemar Żurek

Ratusz w Świerzawie jest jednym z dziesięciu budynków, które będą ogrzewane ekologicznym systemem opartym na biomasie

Samorząd Województwa aktywny

Samorząd Województwa Dolnośląskiego realizuje 16 projektów dofinansowanych ze środków EFRR na kwotę ponad 81 mln zł w ramach ZPORR:

- 10 drogowych o łącznej wartości dofinansowania ponad 48,6 mln zł
 - przebudowa dróg wojewódzkich: nr 382 w Dzierżoniowie, nr 305 Wroniniec-Naratów, nr 334 Zdziesiąwice-Jemielno, nr 384 w Łągowicach, nr 329 Głogów-Rudowice, nr 393 Lubań-Kościelniki Dolne;
 - przebudowa mostów w Kostrzycy i w Podgórzynie
 - budowa dwóch etapów obwodnicy Nowej Rudy
- 3 związane z ochroną zdrowia o łącznej wartości dofinansowania ponad 1,6 mln zł
 - modernizacja pomieszczeń obsługi pacjentów w Zakładach Sprzętu Ortopedycznego we Wrocławiu
 - zakup sprzętu RTG dla Okręgowego Szpitala Kolejowego we Wrocławiu
 - zakup aparatu RTG do zdjęć kostnych z torem wizyjnym
- Budowa Zintegrowanego Systemu Informatycznego dla Zrównoważonego Rozwoju Regionu Dolnego Śląska o wartości dofinansowania ponad 14 mln zł
- Rozbudowa Ośrodka Szkolno-Wychowawczego Dzieci Niewidomych przy ul. Kamiennogórskiej we Wrocławiu (ponad 10 mln zł dofinansowania)
- Promocja markowych produktów turystycznych Dolnego Śląska - ponad 7 mln dofinansowania

Wodociągi i kanalizacja

- Niemal milion złotych kosztowały same filtry zamontowane w ZUW - wskazują Roman Pleśniak (po lewej) i Tomasz Jeger z Miejskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji w Lubinie

Tylko co piąty mieszkaniec dolnośląskich wsi korzysta z kanalizacji. Te braki w infrastrukturze - nie tylko kanalizacyjnej, ale także wodociągowej - będziemy nadrabiać przez wiele lat. Pomocne będą tu środki unijne. Tylko w ostatnich dwóch latach dolnośląskie samorządy otrzymały dofinansowanie z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach ZPORR na budowę około 650 kilometrów sieci wodociągowych i kanalizacyjnych.

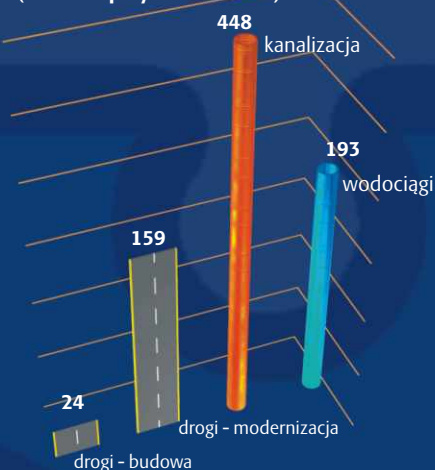
WC dzięki UE

Projekt Lubina jest jedną z największych i z pewnością (obok projektu Nowej Rudy ochrona Gór Bardzkich) najbardziej kompleksowych inwestycji wodno-ściekowych realizowanych przy pomocy środków ZPORR na Dolnym Śląsku. - Jest to jednocześnie jedna z największych inwestycji sieciowych w byłym województwie legnickim - mówi Roman Pleśniak, kierownik Działu Inwestycji Miejskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Lubinie. Projektowi nadano tytuł: „Rozbudowa infrastruktury technicznej celem zwiększenia atrakcyjności Lubina po zakończeniu eksploatacji rud miedzi” - chodzi głównie o uzbrojenie terenów inwestycyjnych zarówno pod budowę mieszkaniową, jak i usługi i przemysł. Inwestycja spółki MPWiK opiewa na 24 mln zł, z EFRR zrefundowanych zostanie około 16 mln zł (czyli 75 proc. tzw. wydatków kwalifikowalnych).

Największym przedsięwzięciem MPWiK w Lubinie, jednym z dziewięciu ujętych we wniosku o dofinansowanie, jest modernizacja Zakładu Uzdatniania Wody

Długość kanalizacji, wodociągów i dróg, które zostaną wybudowane lub zmodernizowane na Dolnym Śląsku w wyniku realizacji projektów, które otrzymały dofinansowanie w ramach ZPORR w latach 2004-2006 (wartości przybliżone w km)*

Przed wszystkim ZUW

Niemal milion złotych kosztują same filtry zamontowane w Zakładzie Uzdatniania Wody (ZUW). Ale modernizacja ZUW to tylko jedno z dziewięciu zadań ujętych w ramach projektu Lubina. Niektóre z inwestycji, jak na terenie kompleksu usługowo-mieszkaniowego „Zalesie”, otworzą tereny Lubina pod budownictwo mieszkaniowe i inwestycje. Sieć wodno-kanalizacyjna została wybudowana także na terenie kompleksu usług motoryzacyjnych „Leśna-Legnicka”, kompleksu usługowo-mieszkaniowego „Krzeczyn”, czy też na terenie Strefy Aktywności Gospodarczej w rejonie ulic Hutniczej i Niepodległości (co oznacza uzbrojenie 2 tys. m2 terenów). Kanalizacja poprowadzona została też przy ulicy Towarowej. Projekt przewidział również budowę kolektora sanitarnego wzdłuż drogi nr 3 oraz w ul. Małomickiej (dzielnica domków jednorodzinnych). Na osiedlu Ustronie z kolei wybudowana została kanalizacja deszczowa.

Wszystkie prace mają zostać wykonane do końca września tego roku, czyli w rekordowym tempie jednego roku. Efekty? Po pierwsze korzyści finansowe - zmodernizowany ZUW przyniesie co roku pół miliona oszczędności przy produkcji wody. Poza tym Lubin uniezależni się od Legnicy: - Do tej pory wodę do Lubina dostarczaliśmy częściowo z Legnicy. Dzięki modernizacji ZUW będziemy korzystać wyłącznie z ujęć z terenu gminy Lubin - podkreśla Roman Pleśniak. Po drugie - poprawa środowiska naturalnego (m.in. eliminacja zrzutu nieoczyszczonych ścieków do rzek dzięki rozbudowie i modernizacji kanalizacji sanitarnej) oraz poprawa jakości wody dostarczanej około 30 tysiącom mieszkańców. W końcu po trzecie - doprowadzenie kanalizacji do ponad 400 działek i 24 istniejących już budynków. Do tego trzeba dodać powstanie nowych miejsc pracy oraz wzrost ceny gruntów inwestycyjnych na obszarze miasta.

Nie tylko duże

Projekt Lubina realizowany jest w ramach Działania 3.2 ZPORR „Obszary podlegające restrukturyzacji”. Budowę, rozbudowę lub modernizację sieci kanalizacyjnych, wodociągowych umożliwiło też m.in. Działanie 3.1 ZPORR „Obszary wiejskie”. Z takiej możliwości skorzystało kilkadziesiąt gmin na Dolnym Śląsku, wśród nich gmina Kostomłoty, która dzięki dofinansowaniu ze środków EFRR wybudowała sieć wodociągową i kanalizacyjną w miejscowości Samborz. W wyniku projektu zrealizowanego ze środków unijnych (ZPORR) wybudowano niemal 4 km sieci kanalizacji sanitarnej, do której podłączone zostaną 32 gospodarstwa. Skanalizowanie każdej, najmniejszej miejscowości jest bardzo ważne - kanalizację wciąż nie ma na terenie ponad połowy gminy (mimo, że władze Kostomłotów już wcześniej z sukcesem sięgały po środki przedakcesyjne na podobne zadania).

Liczba projektów środowiskowych w podziale na:

- Kanalizacja **26**
- Wodociągi **16**
- Wodociągi i kanalizacja **4**
- Ochrona wód (cieki i zbiorniki wodne, stacje uzdatniania wody i hydrofonie, zbiorniki wody pitnej) **7**
- Gospodarka odpadami (budowa, rozbudowa, rekultywacja wysypisk odpadów) **7**
- Poprawa jakości powietrza (instalacje grzewcze, kotłownie) **7**
- Ścieki (oczyszczalnie, przepompownie ścieków) **6**
- Projekty przeciwpowodziowe **1**

*stan na koniec sierpnia 2006 r.

Kostomłoty, podobnie jak kilkadziesiąt innych dolnośląskich gmin, dzięki unijnym środkom wybudowała sieć kanalizacyjną (na zdjęciu hydrofor w miejscowości Samborz)

Transport

Największą bolączką układu transportowego naszego województwa jest opłakany stan dróg i brak obwodnic. Jednak dotkliwy jest też brak nowoczesnego, przyjaznego dla środowiska taboru. ZPORR stwarzał możliwości dofinansowania projektów, które te braki mogą choć w części uzupełnić. I choć w ramach tego programu, na Dolnym Śląsku najbardziej popularne są inwestycje polegające na modernizacji dróg, to wśród realizowanych przy pomocy unijnych środków projektów znaleźć można także plany zakupu nowoczesnych autobusów.

Zalepianie komunikacyjnych dziur

- Niski standard linii komunikacyjnej zniechęca do lokowania nowych inwestycji i nie pozwala wykorzystać potencjału jakim są wolne tereny inwestycyjne w tej części miasta. Utrudnia też mieszkańcom i przedsiębiorcom dojazd do pracy i obiektów handlowych - mówi Zofia Chamielec z UM Legnica

komunikacyjnej w mieście, ale także ułatwić mieszkańcom i inwestorom dostęp do Strefy Aktywności Gospodarczej (SAG). Znajduje się ona w bezpośrednim sąsiedztwie lotniska, które Legnica odzyskała wraz z wycofaniem się stamtąd Rosjan. Dziś Strefa jest jednym z najbardziej atrakcyjnych terenów inwestycyjnych miasta, gdzie ulokowały się markety i powstaje osiedle mieszkaniowe. Dzięki dofinansowaniu z EFRR przy ul. płk. Karola Myrka prowadzącej do SAG i budowanego osiedla powstanie pętla autobusowa, zatoki i wiaty przystankowe z prawdziwego zdarzenia. Dodatkowo zakupione zostaną cztery nowe niskopodłogowe autobusy z systemem monitoringu bezpieczeństwa.

Legnica ze środków EFRR w ramach ZPORR (ponad 1,7 mln dofinansowania) modernizuje też ul. Grabskiego, położoną w historycznej dzielnicy Tarninów. Do 1993 r. teren ten był kwaterą „Układu Warszawskiego” oraz ekskluzywnych rezydencji kadr oficerskich wojsk radzieckich. - Przez lata pobytu Rosjan na tym terenie, dzielnica popadła w ruinę. Brak inwestycji infrastrukturalnych oraz ogólne zaniedbania spowodowały, iż odtworzenie pierwotnego charakteru Tarninowa wymaga ogromnych nakładów finansowych, dotyczy to zarówno infrastruktury technicznej, jak i drogowej - przyznaje Zofia Chamielec, kierownik Referatu Programów Rozwoju Miasta i Funduszy Strukturalnych UM Legnica .

4 km Jeleniej Góry

Największe inwestycje drogowe na Dolnym Śląsku prowadzi gmina Wrocław, ale spore wartości projekty realizują też Samorząd Wojewódzki i największe miasta regionu - wspomniana Legnica i Jelenia Góra. Jeszcze w tym roku zakończy się remont położonych w malowniczej części Jeleniej Góry, ulic Nowowiejskiej i Staffa. To ważny dla miasta projekt, bo właśnie przy tych - dotąd nie cieszących się sławą wśród kierowców ulicach, znajdują się dwa duże hotele, Park Paulinum, Wzgórze Partyzantów i basen miejski. Poza tym ulica Staffa bezpośrednio łączy się z drogą wojewódzką relacji Jelenia Góra - Wałbrzych (ul. Sudecka). Drugą inwestycją Jeleniej Góry, dofinansowaną w ramach ZPORR, jest przebudowa ulic Kiepury i Noskowskiego. Wprawdzie miastu przyznano na ten cel ponad 5,5 mln zł z EFRR, jednak po przetargu wartość inwestycji (więc i wysokość dofinansowania) zmniejszyła się o około 900 tys. zł. Projekt obejmuje nie tylko remont nawierzchni, ale także chodników i miejsc parkingowych. W sumie w ramach ZPORR w Jeleniej Górze zmodernizowane zostaną ponad 4 km ulic.

Grunt to też droga

Ponad 50 projektów drogowych to inwestycje niewielkie, realizowane w ramach Działania 3.1 ZPORR „Obszary wiejskie”. Jednym z nich jest „Odbudowa i modernizacja drogi gminnej Przybyłowice-Słup” gminy Męcinka. To mała, ale też aktywna, jeśli chodzi o pozyskiwanie zewnętrznych środków, gmina. Jak mówią mieszkańcy - wójt Zbigniew Przychodzeń, ma milion pomysłów na projekty.

Projekty drogowe w ramach ZPORR na Dolnym Śląsku realizują:

- Powiaty 26
- Gminy miejskie 22
- Gminy wiejskie 16
- Miasta na prawach powiatu 10
- Samorząd Województwa 10
- Gminy miejsko-wiejskie 7

Męcinka remontuje chodniki i świetlicę ze środków unijnych na odnowę wsi, remontuje jedną drogę z programu Interreg Dolny Śląsk-Saksonia i kolejną ze ZPORR-u. Ze środków EFRR kanalizowana jest także wieś Chelmiec. Jarosław Olesiński, Inspektor ds. ochrony środowiska i integracji z UE w gminie Męcinka, przyznaje, że pomysł to jeden, a dobry wniosek to drugi element konieczny, by środki unijne pozyskać. - Remont ponad 2 km drogi Przybyłowice-Słup skracając dojazd z miejscowości Małuszów i Przybyłowice do Męcinki o 14 km - dodaje Olesiński.

Remont dotychczas gruntowej drogi Przybyłowice-Słup nie tylko ułatwi życie pobliskim rolnikom, ale także dzieciom, które dojeżdżały dotąd do szkoły w Męcince, jedną drogą przez Jawor, nadrabiając przez to 14 km

W sumie przy pomocy unijnych środków w ramach ZPORR 2004-2006 na Dolnym Śląsku realizowanych jest ponad 90 projektów drogowych. Wśród nich jest kilka inwestycji - modernizacji mostów i wiaduktów (m.in. przebudowa Mostów Warszawskich we Wrocławiu, czy przebudowa dwóch wiaduktów w ul. Uczniowskiej w Wałbrzychu). Dzięki dofinansowaniu z EFRR (Działanie 1.1 ZPORR „Modernizacja regionalnego układu transportowego”) zostaną też wybudowane dwa etapy obwodnicy Nowej Rudy i rondo w Świdnicy (ul. Kazimierza Wielkiego).

Autobusy monitorowane

Wałbrzych, Głogów i Legnica pozyskały środki z poddziałania 1.1.2 ZPORR „Infrastruktura transportu publicznego” m.in. na zakup nowoczesnego taboru. Kluczowym kryterium wyboru projektów w tym poddziałaniu było istnienie aktualnego, Zintegrowanego Planu Transportu Publicznego. Miasta, którym udało się uzyskać dofinansowanie, mogą przy jego pomocy m.in. wyremontować, czy zbudować zajezdnie autobusowe, zatoki, przystanki, a nawet zakupić systemy monitoringu pojazdów.

Projekt Legnicy ma nie tylko poprawić standard linii

Modernizacja ulic Kiepury i Noskowskiego ma też poprawić komunikację osiedla Zabobrze ze skrzyżowaniem z główną ulicą w mieście - Jana Pawła II (ciąg drogi krajowej nr 3)

